



# Utvecklingsplan för Grästorps kommun

---

Fastställd av kommunfullmäktige 2020-04-27

Uppdateras före 2024-05-27

Dokumentansvarig: Kommundirektör

## **Innehåll**

<b>1. Utvecklingsplanens syfte .....</b>	<b>3</b>
<b>2. Samhällsutveckling .....</b>	<b>3</b>
<b>3. Fokusområde - bo &amp; leva .....</b>	<b>4</b>
<b>4. Fokusområde - verka &amp; vistas .....</b>	<b>10</b>

## 1. Utvecklingsplanens syfte

Denna utvecklingsplan är det styrande strategidokumentet för kommunens långsiktiga arbete med samhällsutveckling och ska ses som ett komplement till översiktsplanen.

Utvecklingsplanen innehåller prioriterade målområden i samma struktur som i det politiska inriktningsdokumentet från 2019 och definierar konkreta strategier för dessa.

I arbetet med denna utvecklingsplan har Agenda 2030 – med de globala hållbarhetsmålen, varit en inspirationskälla. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet genomsyrar därför samtliga mål och strategier.

Utöver Agenda 2030 har nationella och regionala planer fungerat som viktiga riktlinjer för att skapa en strategi med djup förankring i en större kontext. Samtidigt är detta ett mycket konkret och lokalt förankrat styrdokument som är integrerat och direkt kopplat till de politiskt satta målen i Grästorps.

## 2. Samhällsutveckling

Grästorps framtida möjligheter som en självständig och livskraftig kommun är beroende av att kommunen kan behålla befintliga medborgare och att nya invånare lockas att bosätta sig i kommunen.

Det finns en demografisk utmaning som innebär att färre i arbetsför ålder ska kunna försörja fler. Därför är det extra viktigt att göra kommunen attraktiv att bo i för familjer, ungdomar och unga vuxna.

Starka trender som globalisering, urbanisering och digitalisering medför stora förändringar för människors livsvillkor. Förmågan att hitta de möjligheter som förändringarna innebär är avgörande för Grästorps framtid. Vi väljer att välkomna förändring och att satsa på innovation, tillit och nyfikenhet som framgångsfaktorer.

Grästorp behöver arbeta med samhällsutveckling som en grund för ökad attraktivitet, fler kommuninvånare och trivsel för de som lever här. Ett ökat bostadsbyggande ger ett högre invånarantal vilket ökar intäkter att producera välfärd med. Att bygga bostäder till alla, att arbeta aktivt med detaljplanearbete, kollektivtrafik och hållbart resande är viktiga delar i Grästorps nutid och framtid.

Det är viktigt att de som bor i Grästorp, nu och i framtiden, har tillgång till goda rekreationsmöjligheter, naturupplevelser, kulturarrangemang och ett aktivt föreningsliv.

Det är även viktigt att fortsätta arbetet med att strategiskt stärka regionen kring Grästorp med infrastruktur och besöksnäringssatsningar.

Att ha ett gott företagsklimat är fortsatt ett prioriterat område i Grästorps. Goda och frekventa dialoger med näringslivet, serviceinriktade tillståndsprocesser, stöd i kompetensförsörjning och företagsevenemang är viktiga bitar i den fortsatta utvecklingen.

### 3. Fokusområde - bo & leva

#### Bakgrund

Grästorps kommun är en liten kommun till ytan, men ligger centralt belägen mellan Lidköping och Trollhättan. Halva delen av befolkningen bor i tätorten, hälften på landsbygden utanför tätorten. Kommunen har väl utbyggd infrastruktur när det gäller större vägar och järnväg, vilket medger effektiva resor till arbetsplatser i närområdet, främst Trollhättan, Vänersborg och Lidköping. Dessutom möjliggör effektiva förbindelser tillgång till den något mer avlägsna arbetsmarknaden i Göteborgsregionen.

Landsbygden är till största delen en ren jordbruksbygd med få men stora jordbruk. Skogsbruk bedrivs men är förhållandevis litet i omfattning. Två större naturområden finns inom kommunen; Hunneberg och Dättern. Dessa lockar till och erbjuder naturturism.

I tätorten finns två matbutiker, ett trettiotal butiker i samhället, postombud, nästan 100 aktiva föreningar, stort idrottsutbud samt kulturhus med bibliotek, kulturkvällar, konserthus, biograf och flera årliga arrangemang som Nössan ljusfestival, Grästorpsfestival och kulturvecka.

Utanför tätorten finns ett flertal byar och flera aktiva bygdegårdsföreningar/hembygdsföreningar.

#### Mål 1: Kontinuerlig ökning av kommuninvånare

Grästorps kommun behöver arbeta med samhällsutveckling som en grund för ökad attraktivitet. Detta för att locka fler kommuninvånare men även för att skapa trivsel hos de som redan bor här. Ett ökat bostadsbyggande ger ett högre invånarantal vilket ökar intäkter att producera välfärd med. Att bygga bostäder till alla, att arbeta aktivt med detaljplanearbete och bättre infrastruktur är viktiga delar i Grästorps nutid och framtid. Att göra Grästorp mer välkomnande och arbeta med centrummiljö är ett prioriterat område. Arbetet med att kontinuerligt öka invånarantalet i Grästorps kommun omfattar tre områden.

#### Områden:



## **Boende**

En förutsättning för ett ökat antal kommuninvånare är att kunna tillhandahålla ett varierat utbud av bostäder i en omfattning som skapar möjlighet att tillgodose behovet hos både nuvarande och framtida invånare. Grästorps kommun vill arbeta med detta genom att:

- Projektera nya bostadsområden, med varierande bostadsformer, i och utanför samhället. Utgå från aktuella och framtida behov och välj vilka bostadsformer som bör prioriteras vid markanvisningar och försäljning av tomtmark
- Hitta sätt att nyttja obebodda, befintliga tomter och fastigheter till inflyttning
- Ge god service till medborgare i bygg- och flyttprocesser
- Nära dialog med investerare, fastighetsägare och hyresvärdar som vill skapa olika typer av boenden
- Verka för ett utbud av boenden som möjliggör att de som vill bo på landsbygden kan göra det och att de som vill bo i samhället har möjlighet att hitta en lämplig och storleksanpassad bostad. En generationsväxling på landsbygden är positiv på många sätt, särskilt för att bibehålla en levande landsbygd

## **Kvarboende och inflyttning**

Lika viktigt som att stimulera nyinflyttning är att få dem som redan bor i kommunen att vilja stanna kvar här. För att lyckas med detta ser Grästorps kommun det som viktigt att arbeta med att förbättra livsvillkoren för medborgarna samt erbjuda god livskvalitet genom att:

- Verka för nära dialog med landsbygdsboende genom kommunens landsbygdsråd samt genomföra aktiviteter som stärker sammanhållningen på landsbygden
- Aktivt arbeta med marknadsföringsinsatser och kommunikation för att locka till inflyttning
- Fokus på ungdomars upplevelse och relation till Grästorp för att skapa en vilja att stanna eller komma tillbaka
- Arbeta för ett attraktivt och tryggt centrum och kontinuerligt förbättra centrumområdet i tätorten för att skapa förutsättningar för mötesplatser, trygghet, tillgänglighet och stolthet

## **Infrastruktur och kollektivtrafik**

För möjligheten att bo och trivas antingen på landsbygden eller i tätorten krävs en välfungerande infrastruktur och en kollektivtrafik som möjliggör pendling till och från studier samt utvidgar arbetsmarknaden för de boende i Grästorp kommun. För att säkerställa ovanstående arbetar kommunen med att:

- Prioritera åtgärder som ger god infrastruktur såsom vatten, avlopp, el, mobiltäckning, bredband och vägar

- Bevaka och tydliggöra medborgarnas behov av kollektiva färdmedel till regionala aktörer. Aktivt arbeta med anpassade lösningar för de lokala förutsättningarna
- Möjliggöra för pendlingsparkering - bedöma behov och planera för att det enkelt ska gå att parkera bilen och nyttja kollektiva alternativ både i samhället och på landsbygden
- Förbättra cykelförbindelser mellan landsbygden och Grästorps tätort, med fokus på de större byarna, samt påkoppling i och runt centrum.

## Mål 2: Välkomnande miljö för gemenskap och sammanhang

En välkomnande miljö där människor trivs är en förutsättning för ett ökat invånarantal samt en betydande faktor för en god hälsa. Grästorps kommun bör därför skapa mötesplatser på ett genomtänkt sätt, arbeta aktivt med inkludering för alla och ha som ett fokusområde att erbjuda sociala sammanhang och gemenskap för nyinflyttade. I ett litet samhälle där många känner varandra är det viktigt att de som väljer att bosätta sig här snabbt känner sig som en del av gemenskapen.

Det är också viktigt att beakta allas tillgänglighet, både fysisk och psykosocialt samt ekonomiskt. Kommunen ska erbjuda ett brett utbud med hög tillgänglighet och mångfald. Att tillgängliggöra naturupplevelser och belysa unika sevärdheter är ytterligare steg mot att skapa en välkomnande och intressant kommun att bo i och besöka. Grästorps kommuns arbete för att skapa en välkomnande miljö för gemenskap och sammanhang omfattar fyra områden.

### Områden:



### Kultur för alla

Kultur ska finnas i alla verksamheter i kommunen. Från konst på väggen i äldreboenden, ett scenframträdande när julbelysningen tänds vid torget till ett bibliotek som ger medborgarna och skolan ett bra utbud och service. Biblioteket och dess verksamhet skapar också möjligheter till en ökad digital kompetens hos våra medborgare, vilket fungerar som ett stöd i en alltmer digitaliserad värld.

Grästorp ska erbjuda ett varierat och gott kulturklimat som tar till vara på goda initiativ och ger möjlighet för människor i alla åldrar att ta del av och/eller medverka i kulturlivet efter sina förutsättningar och intressen. Kultur är viktigt för individens utveckling och Grästorps kommun bidrar till detta genom att:

- Erbjuda ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter med fokus på olika målgrupper och deras behov samt synliggöra kulturens betydelse genom att stötta initiativ i kommunens olika verksamheter
- Erbjuda kulturevenemang i egen regi eller i samband med andra aktörers evenemang, samt anordna egna kulturkvällar och lovaktiviteter

- Tillhandahålla ett bibliotek med bra utbud och service

För att stärka attraktiviteten och estetiska värden ska miljögestaltning och estetisk utformning vara en självklar del av planeringsarbetet i alla kommunens byggprojekt och ha avsatta medel som en del av investeringskostnaden. Att på en lämplig nivå integrera konst och på ett genomtänkt, estetiskt sätt utforma miljöer och byggnader ger ett mer intressant och tilltalande samhälle. Därför bör följande ingå som standard vid all projektering:

- Kontinuerligt arbete med gestaltning och estetisk utformning av det offentliga rummet genom att ha en rutin för att hänsyn tas till gestaltning vid alla projekteringar i kommunen, samt att utrymme finns för gestaltning i den totala investeringsbudgeten

### **Aktiviteter för barn och unga**

I undersökningar och dialog med ungdomar efterfrågas aktiviteter. Särskilt bland ungdomar som inte är engagerade i idrott finns ett behov av andra meningsfulla fritidsaktiviteter. En meningsfull fritid är en betydande faktor för hälsa. Inom kultur- och föreningsliv bör därför extra fokus ligga på denna grupp. Kultur är viktigt för individens utveckling. Alla barn och elever bör därför varje läsår få ta del av ett professionellt scenframträdande av teater, musik eller dans samt en biovisning. Grästorps kommun vill fortsatt utveckla arbetet med aktiviteter riktade till barn och unga genom att:

- Vara med och bidra till barns och ungas kulturella utveckling bland annat genom att erbjuda kultur till skolelever samt anordna lovaktiviteter
- Bidra till en meningsfull fritid för barn och unga och skapa varierade fritidsaktiviteter i samarbete med föreningslivet samt arbeta för en inkluderande och tillgänglig ungdomsverksamhet i kommunens regi
- Ta särskild hänsyn till målgruppen barn och unga vid utformning av det offentliga rummet och aktivt använda verktyg för delaktighet vid skapandet av mötesplatser som tilltalar den yngre generationen

### **Föreningsliv**

Föreningarna i Grästorp är många och oerhört viktiga för samhället. De är viktiga kulturbärare i kommunen och skapar förutsättningar för att föra vidare kulturarvet, ger tillgång till ett varierat idrottsutbud, stärker folkhälsan, skapar gemenskap och medverkar till inkludering. Att stötta föreningslivet i Grästorp är därför ett viktigt område för kommunen och görs genom att:

- Upprätthålla en god dialog med föreningarna i Grästorp och stödja föreningars och studieförbunds samverkan
- Ge föreningarna möjligheter till ekonomiskt stöd utifrån de föreskrifter som gäller och den fastställda budgeten
- Föreningar ges möjlighet att aktivt delta i kommunens olika arrangemang

Det finns i kommunen en stark tradition av ideellt engagemang som på många sätt stärker samhällets utveckling. Det är viktigt att ta tillvara på den inneboende

initiativkraften hos medborgarna i Grästorps genom att ha en positiv och välkomnande attityd till initiativ och engagemang och att arbeta med medborgardialog som ett sätt att stärka medborgarnas inflytande och nöjdhet. Grästorps kommun bidrar till detta genom att:

- Ta vara på och uppmuntra det ideella engagemang som finns hos medborgarna

### **Mötesplatser i samhället och bygden**

Det finns många kulturhistoriskt intressanta miljöer i Grästorp och det är viktigt att ta dessa värden i beaktande och tillgängliggöra dem. Detsamma gäller alla de natur- och rekreationsmiljöer som finns i kommunen. Att bevara kulturella och arkitektoniska värden, att tillgängliggöra naturupplevelser och belysa unika sevärdheter är steg mot att skapa en välkomnande och intressant kommun att bo i och besöka. I många människors vardag är tillgången till rekreation viktig. Kommunen ska arbeta med att utveckla och informera om friluftsområden. Allt från fina promenadstråk längs Nossan till spännande vandringsleder i Hunnebergs vildmark spelar roll för medborgarnas upplevelse och täcker olika behov av rekreation och naturupplevelser. Dessa upplevelser skapar välmående och bidrar till en bättre hälsa varför Grästorps kommun anser det viktigt att:

- Erbjuda möjligheter till naturupplevelser och rekreation

Det är också viktigt att tillgodose medborgarnas behov av aktivitetsområden, samlingslokaler och idrottsanläggningar för att skapa en aktiv fritid och en stark gemenskap. Detta är ett kontinuerligt arbete som görs i samverkan med föreningslivet och handlar om att:

- Tillgodose medborgarnas behov av aktivitetsområden, samlingslokaler och idrottsanläggningar

När miljöer ska planeras eller utvecklas bör en målgruppsanalys göras utifrån följande frågeställningar: Hur attraheras den målgrupp vi primärt riktar oss till? Hur skapas till exempel en miljö där ungdomarna trivs eller en plats som barnfamiljer finner attraktiv? Omvärldsbevakning och forskning är andra steg för att skapa miljöer för gemenskap och sammanhang och det är därför viktigt att:

- Utgå från olika målgruppers behov vid utveckling av mötesplatser

### **Mål 3: Kommunen bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete**

Grästorps kommuns systematiska hållbarhetsarbete omfattar fyra områden där kommunen kan styra mot en mer hållbar utveckling, både vad gäller klimatet och vår närmiljö. Områdena är inspirerade av både globala, nationella och regionala miljömål, samt kommunens lokala förutsättningar och utvecklingsområden. Det handlar om att skapa förutsättningar för kommuninvånarna att leva miljövänligt och kunna göra klimatsmarta val.



## Områden:



### Hållbara transporter

Ett klimatsmart resande där fler kan välja gång, cykel eller kollektivt resande gynnar såväl klimatet som närmiljön. Genom olika insatser vill Grästorps kommun skapa förutsättningar för detta:

- Cykelplan för centrum
- Utbyggnad och underhåll av cykelvägar
- Underhåll av trottoarer och gångbanor
- Trafiksäkerhet i centrum (övertagande av väg 47)
- Kontinuerligt se över behovet av och tillgången till kollektivtrafik i kommunen

Hållbara transporter handlar också om val av tjänsteresor för de anställda i verksamheterna. Här vill Grästorps kommun föregå med gott exempel genom att:

- I första hand välja miljövänliga alternativ till tjänsteresor
- Nyttja tillgängliga digitala mötesmöjligheter
- Kommunens bilpool och arbetsmaskiner i första hand drivs av fossilfritt bränsle

### Hållbar konsumtion och produktion av mat

En säker tillgång till rent vatten är en viktig fråga vad gäller framtida hållbarhet och inte minst för hälsan i befolkningen. Att säkra tillgången till rent vatten ska ske genom att:

- Anlägga alternativa källor för dricksvatten
- Säkra upp för tillräckligt hög vattenkapacitet

Att handla närproducerat kan vara en väg mot en mer hållbar livsmedelskonsumtion och -produktion. Grästorps kommun bidrar till detta genom att:

- Stötta lokala initiativ
- Integrera den nationella livsmedelsstrategin i kommunens arbete

I verksamheterna handlar det om att minska matsvinnet samt att använda upphandling som ett medel för en ökad ekologisk hållbarhet, detta genom:

- Att kontinuerligt mäta matsvinnet i verksamheterna
- Att arbeta innovativt med nya och befintliga lösningar för att minska matsvinn

- Kontinuerlig uppdatering kring nya upphandlingsregler

### **Klimatsmart konsumtion**

Många delar i dagens konsumtionsmönster påverkar klimatet och miljön på ett negativt sätt. Dessa kan göras mer hållbara genom att uppmuntra initiativ som möjliggör återbruk av produkter, t.ex.:

- TA & GE
- Fritidsbank
- Välkomna initiativ som ökar möjligheterna för delningsekonomi och hållbar konsumtion

Att underlätta källsortering för kommuninvånarna och kommunens verksamheter är ytterligare en strategi som möjliggörs genom att:

- Hålla god ordning vid återvinningsstationer samt regelbunden tömning
- Möta invånarnas behov vad gäller öppettider och service vid återvinningscentralen

### **Klimatsmarta bostäder och lokaler**

Genom att se över materialval och energieffektivitet vid nybyggnation och renovering av kommunens egna lokaler, samt genom att ställa krav vid markanvisning, kan det lokala klimatavtrycket minskas. Detta uppnås genom att:

- Kontinuerligt inhämta ny information kring tillgängliga material och nya innovativa lösningar
- Beakta hållbarhetsperspektiven vid upphandling
- Grästorps kommun har möjlighet att ställa krav på att planering och byggande i möjligaste mån görs med beaktande av hållbar utveckling ur såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt perspektiv

Att erbjuda energirådgivning till invånarna vid om- och nybyggnation är en strategi som ger förutsättningar för att kunna leva mer klimatsmart. Genom att tillhandahålla tjänsten och marknadsföra att den finns tillgänglig för samtliga kommuninvånare bidrar Grästorps kommun till att skapa förutsättningar för ett hållbarhetsarbete med fokus på klimat och miljö.

## **4. Fokusområde - verka & vistas**

Bakgrund:

Att ha ett gott företagsklimat är fortsatt ett prioriterat område i Grästorp. Goda och frekventa dialoger med näringslivet, serviceinriktade tillståndsprocesser, stöd i kompetensförsörjning och företagsevenemang är viktiga bitar i den fortsatta utvecklingen.

Det är även viktigt att fortsätta arbetet med att strategiskt stärka regionen kring Grästorp med infrastruktur och besöksnäringssatsningar. Besöksnäringen är en av

världens största näringar och spås växa ännu mer i framtiden, med fokus på upplevelse- och naturturism. Fler bor i städer och längtan till natur och stillhet ökar. Här finns en stor potential i Grästorps kommun och ett arbete med att utveckla turismen i närområdet skapar arbetstillfällen och förutsättningar för att behålla en levande landsbygd där hela kommunen får växa och utvecklas.

Detta sammantaget blir ytterligare en del i strävan mot målet att bli fler invånare i Grästorps kommun.

## **Mål 1: Välmående samt växande näringsliv och besöksnäring**

Handeln i Grästorp är betydelsefull ur många aspekter i samhället och ett gott samarbete med handeln samt att handla lokalt när det är möjligt stärker orten och dess näringsidkare. Ansvaret för att utveckla näringslivsklimatet och ha hand om näringslivsfrågorna i kommunen ligger främst på Näringslivssamverkan Grästorp (NSG), en ideell förening som bildades 2007. Huvudmännen i föreningen är Grästorps kommun, Åse och Viste Sparbank, LRF Grästorp, Företagarna Grästorp, Grästorps Handel och Fastighetsägarna. Representanter för huvudmännen utgör också föreningens styrelse. Målet är att få företagen att stanna kvar på orten och att ge dem bästa möjliga förutsättningar för utveckling och expansion. Målet innefattar också att ett ökat antal personer ska starta egna livskraftiga företag i kommunen. Genom att lätt komma i kontakt med näringslivsutvecklare, tillståndsenheter och inköpt kompetens för att stötta nyföretagande ska en person som funderar på att starta företag snabbt få hjälp att komma igång att utvärdera sin affärsidé och skapa ett livskraftigt företag.

En verkligt levande landsbygd innebär inte bara att människor bor där utan också att det finns en lokal arbetsmarknad. Arbete spelar en avgörande roll för ett flyttbeslut. Det lokala näringslivet i Grästorps kommun spelar en stor roll i landsbygdens fortsatta utveckling.

Besöksnäringen är en av världens största näringar och har ökat enormt under 2000-talet. Framtidens besökare är måna om miljön, söker kvalitet och kommer att betala för en hållbar och unik upplevelse. En välmående besöksnäring skapar inte bara arbetstillfällen utan kan också göra att Grästorp synliggörs som en plats att flytta till eller etablera företag i. Det utbud som finns för en besökare finns också för medborgarna i Grästorp och skapar en levande landsbygd och möjligheter till en aktiv fritid. Det är viktigt att tänka på att dessa satsningar ska fungera så att medborgare är positiva till utvecklingen. Besöksmål och evenemang ska utvecklas med hänsyn till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Arbetet med att stötta och utveckla näringsliv och besöksnäring i Grästorps kommun delas in i fyra områden.

### **Områden:**



## **Kompetensförsörjning**

Framtida kompetensförsörjning samt ett gott samspel mellan företagare och kommun är avgörande faktorer för ett välmående näringsliv. Demografiförändringar och urbanisering har redan idag gjort att kompetensbrist inom många yrken är ett av de största hindren för företagets tillväxt och utveckling. Att få tag i och kunna behålla och utveckla rätt kompetens är en viktig fråga för såväl näringsliv som offentlig sektor. Kompetensförsörjning är en utmaning i hela landet och så även i Grästorp. Ett kontinuerligt samarbete mellan NSG, arbetsmarknadsenhet och bildningsenheten är viktigt för att arbeta långsiktigt med kompetensförsörjning. Dialog med företagen är grunden till att ha kännedom om behovsbilden över tid.

En verkligt levande landsbygd innebär inte bara att människor bor där utan också att det finns en lokal arbetsmarknad. Arbete spelar en avgörande roll för ett flyttbeslut. Det lokala näringslivet i Grästorps kommun spelar en stor roll i landsbygdens fortsatta utveckling. Jord- och skogsbruket, landsbygdens basnäringar, behöver kompletteringsnäringar som kan bidra till varierad service och en differentierad arbetsmarknad. Det är också viktigt att stödja utveckling av dessa basnäringar, bland annat genom arbete som utgår från den nationella livsmedelsstrategin.

En framgångsfaktor är att inte fokusera arbetet enbart inom kommunens gränser när det gäller vår arbetsmarknad eller vårt näringsliv. Utvecklingen av hela arbetsmarknadsområdet är det som avgör om det finns arbetstillfällen samt tillgång på kompetens och kunder. Infrastruktur spelar här en viktig roll för hur stort det reella arbetsmarknadsområdet är. Utbyggnaden av bredband på landsbygden stärker förutsättningarna för nyetableringar på landsbygden och ger ökade förutsättningar för distansarbete samtidigt som det stärker attraktionskraften för såväl inflyttning som kvarboende.

För att möta näringslivets nutida och framtida behov av kompetens arbetar Grästorps kommun med att:

- Säkerställa kompetensförsörjning för näringslivet på kort och lång sikt genom att locka hit hemvändare, verka för framtagandet av behovsstyrda utbildningar inom vuxenutbildning samt koppla samman ungdomar med näringslivet genom att samarbeta med arbetsmarknadsenheten och skolan kring exempelvis praktikplatser

### **Digitalisering**

Att arbeta med att stötta näringslivet inklusive besöksnäringen med utvecklingen av digital kompetens genom utbildning, fokusgrupper och andra insatser är viktigt för ett långsiktigt starkt och konkurrenskraftigt näringsliv. Målet är att få företagen att stanna kvar på orten och att ge dem bästa möjliga förutsättningar för utveckling och expansion. Här finns ett extra fokus på att stötta i arbetet med digitalisering och hållbarhet vilket Grästorps kommun bidrar till genom att:

- Stärka Grästorps näringsliv i deras digitala utveckling genom att stötta aktiviteter i företagen för ökad digital kompetens, anordna utbildningar, fokusgrupper och insatser som gör det enkelt att effektivisera och digitalisera samt initiera och facilitera samarbeten företag emellan runt olika digitala strategier

## Hållbart näringsliv

Även insatser för ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet bör göras för att följa med i utvecklingen och skapa ett långsiktigt välfungerande näringsliv och samhälle. Handeln i Grästorps är betydelsefull ur många aspekter i samhället och ett gott samarbete med handeln samt att handla lokalt när det är möjligt stärker orten och dess näringsidkare. En framgångsfaktor är att ständigt skapa mötesplatser och dialog med företagare emellan samt mellan företagare och kommunen. Detta är avgörande för att få näringslivet på en liten ort att fungera. Att arbeta aktivt för förståelse och enkel, korrekt och snabb hantering av företagets myndighetsärenden är ytterligare en faktor för att uppnå och behålla ett gott näringslivsklimat. Upphandling är också det en viktig faktor för företagsklimatet, och kommunen bör verka för att kunna upphandla från lokala leverantörer när det är möjligt.

Grästorps kommun bidrar till ett hållbart näringsliv genom att:

- Stötta näringslivets långsiktiga hållbarhetsarbete utifrån de tre hållbarhetsaspekterna:
  - Ekologiskt - Stötta energi och miljöinsatser i näringslivet och besöksnäring
  - Ekonomiskt - Fokus på befintliga företags långsiktiga lönsamhet och utveckling
  - Socialt - Verka för ett hållbart arbetsliv och goda relationer mellan företag, samhälle och föreningar

### *Kommunens roll i förhållande till det privata näringslivet*

Grästorps kommun har ett starkt intresse av att näringslivet i kommunen utvecklas och växer. Kommunen ska inte verka inom det privata näringslivets intresseområde.

Gränser är tydliga och går vid den politiskt styrda verksamhet kommunen bedriver i förvaltningsform. Kommunen har heller inga kommunala bolag som riskerar att konkurrera med näringslivsverksamhet. Det som ligger utanför kommunens förvaltningar hör till det privata näringslivet. I vissa fall, då det knyter an till befintlig kommunal verksamhet och omfattar små kvantiteter och inte medför några större ekonomiska risker, kan dock undantag göras.

Kommunen är positiv till att konkurrensutsätta lämpliga delar av sin egen verksamhet där lagen så tillåter. Kommunen är enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) bunden att göra upphandlingar när värdet överstiger tröskelvärdena i denna lag.

Även vid så kallad direktupphandling ska dessa följa LOU och de riktlinjer för inköp som kommunstyrelsen fastställt. Kommunen kan där så är lämpligt och praktiskt genomförbart även låta privata företag utmana vår egen verksamhet.

## Utveckla besöksnäring

Besöksnäringen är en av världens största näringar och har ökat enormt under 2000-talet. Framtidens besökare är måna om miljön, söker kvalitet och kommer att betala för en hållbar och unik upplevelse. För en hållbar turism bör vi arbeta aktivt i olika samverkansformer och vara delaktiga i projekt som gynnar den utvecklingen. Bland

annat är mobilitet en viktig fråga. Om man väljer att komma hit med kollektivtrafik, hur tar man sig då den sista biten fram till besöksmålen? Vi kan tydligare profilera kommunen som ett hållbart besöksmål. Visa på det enkla semesterlivet och inte glömma gruppen som väljer att semestra i sitt eget närområde: hemestertrenden. När det gäller utländska turister är Hunneberg den starkaste dragaren. Här bör vi tänka på att tillhandahålla information på fler språk för att tillgodose behoven hos besökarna.

En välmående besöksnäring skapar inte bara arbetstillfällen utan kan också göra att Grästorp synliggörs som en plats att flytta till eller etablera företag i.

Det utbud som finns för en besökare finns också för medborgarna i Grästorp och skapar en levande landsbygd och möjligheter till en aktiv fritid. Det är viktigt att tänka på att dessa satsningar ska fungera så att medborgare är positiva till utvecklingen. Besöksmål och evenemang ska utvecklas med hänsyn till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Det skapas arbetstillfällen och större utbud genom besöksnäringen och det är viktigt att stödja de befintliga företagens utveckling och verka för nyföretagande och etableringar inom besöksnäringens område.

På nationell och regional nivå har tre stommar definierats för vår besöksnäring: Natur, Kultur och Mat. Dessa tre stommar passar även Grästorp mycket bra att utgå från i våra strategier:

### **Natur**

Våra naturtillgångar i Grästorp är en stor reseanledning. Hunneberg, Forshall, den mysiga landsbygden är alltihop sådant som vi redan har och ska vara noga med att visa upp och förvalta. Naturturismen lockar en grupp besökare som i regel är ansvarsfull och inte så priskänslig. Outdoor (friluftsliv) är en växande trend som vi har stora förutsättningar för att leverera mer inom med en tydlig plan för besöksnäringens utveckling.

### **Kultur**

Kulturutbud och evenemang är en stor del av Grästorps besöksanledningar. Genom att arbeta med kulturutveckling stärks både utbudet för medborgare och besökare. Kulturen ska attrahera en blandad publik, verkar för en inkludering i samhället och göras tillgänglig ur såväl ett fysiskt, psykosocialt som ekonomiskt perspektiv.

### **Mat**

Starkt förknippat till besöksnäringen är mat. En besökare är ofta intresserad av lokal mat och mathantverk och här har Grästorp redan nu en stark kultur. Genom att aktivt arbeta med implementering av den nationella livsmedelsstrategin stärks arbetet med närproducerad mat och hållbarhet inom området.

Grästorps kommuns arbete med att utveckla besöksnäringen omfattar därför att:

- Vidareutveckla besöksnäringen utifrån områdena natur, kultur och mat, aktivt delta i projekt som stärker den regionala och lokala besöksnäringen samt att ”gräva där vi står” – ta tillvara Grästorps styrkor inom Gröna näringar och landsbygdsutveckling för att stärka besöksnäringen

## Mål 2: God och nära service

Grästorps har under lång tid arbetat med service och värdskap på en strategisk nivå. Det ger resultat och det är därför viktigt att fortsätta att utveckla vår servicenivå. Grästorps kommuns arbete med att säkerställa en god och nära service för företag och besökare omfattar fyra områden:

Utöver NSG:s roll att arbeta för att stärka företagen och företagandet spelar också kommunen en väsentlig roll i samspelet med näringslivet. Det är viktigt att Grästorps kommun kan tillgodose företagens behov på ett snabbt och effektivt sätt. Kommunen ska så långt möjligt i alla sina delar genomsyras av en positiv inställning till näringslivet. Alla förvaltningar ska arbeta för att skapa ett så bra företagsklimat som möjligt. Det som händer i samhället, allt från förskola till detaljplaner, påverkar näringslivet på orten.

### Områden:



### Enkla processer för service

Värdskap och användarperspektiv ska genomsyra verksamheten och det ska finnas ett fokus att vara lösningsorienterad, korrekt och effektiv i hanteringen av medborgarnas ärenden. Besökare och företagare ska enkelt kunna hitta information om serviceutbudet i kommunen och samhället. Genom följande strategier och aktiviteter säkerställs en god service till näringsidkare och besökare:

- Värdskapfokus i allt vi gör
- Användarperspektiv i alla processer
  - Eftersträva ett enkelt, tydligt, snabbt och korrekt hanterande av ärenden
- Fokus på bra och tydlig information och kommunikation

### Omvärldsbevakning och nätverk

Att hålla sig uppdaterad på senaste informationen är en förutsättning för att kunna vara konkurrenskraftig och lyckas i dagens näringslivsklimat. Vi bör arbeta med att förstärka möjligheten att visa upp oss tillsammans med bland annat Trollhättan och Lidköping med omnejd (V8) för att vara en del av besöksanledningen. Att arbeta i olika nätverk; med grannkommuner, Vänersamverkan mm skapar en helt annan kraft och kvalitet på vår marknadsföring och vår turismutveckling. Via näringslivssamverkan, NSG, stöttar kommunen detta arbete genom att:

- Omvärldsbevaka och sprida nyttig information till näringslivet
- Representera näringslivet i olika nätverk och ge företagen möjlighet att delta i relevanta nätverk och projekt

- Skapa möjligheter till win-win genom samarbeten mellan företag/föreningar/kommunen och andra organisationer  
- Skapa och upprätthålla kontaktytor för att samarbeten ska kunna komma till stånd

### **Mark, lokaler och infrastruktur**

En välfungerande infrastruktur samt tillgång till mark och lokaler som motsvarar näringsidkares behov är en förutsättning för ett fortsatt gott näringslivsklimat i Grästorps kommun. Att få intressanta och stabila företag att etablera sig i kommunen ökar mångfalden i näringslivet (Indikator: Bolagsverkets statistik).

Strategiskt ska vi arbeta med att synas på olika sätt för eventuella etablerare samt att ge snabb hjälp med lokaler/mark och annat som underlättar en etablering.

Grästorps kommun ska arbeta med ett större fokus än endast den egna kommunen i samarbeten med etableringskontor i regionen. Etableringar i grannkommuner kan ge arbete även för Grästorps del och för större etableringar krävs ett utvecklat samarbete inom regionen och delregionen. Det är strategiskt viktigt att bygga upp en etableringsberedskap så att skarpa frågor kan hanteras snabbt och smidigt. För att få redan etablerade företag att trivas och stanna, samt för att kunna locka nyetableringar behövs:

- En infrastruktur anpassad till lokala behov vilka synliggörs genom kontinuerlig dialog med näringslivet och möjliggörs i samverkan med aktörer och myndigheter inom infrastruktur
- Att Grästorps kommun med lång framförhållning planerar markinköp och detaljplaner samt för en kontinuerlig dialog med näringslivet och regionens etableringsstödande organisationer
- Ett tänk som innefattar hela kommunen, inte enbart låst till tätorten, där möjligheter till industrimark/företagspark på lämpliga platser även utanför tätorten utvärderas

### **Trygghet för företagen**

Den upplevda tryggheten är viktig för företagen och kommunen ska strategiskt ha en dialog med näringslivet gällande brottförebyggande aktiviteter. Näringslivet spelar också en viktig roll i krisberedskapen på orten. En upplevd trygghet och en minimerad risk att utsättas för brott skapar goda förutsättningar för ett välmående näringsliv. Detta möjliggörs via samverkan:

- Genom ett gemensamt förebyggande arbete där näringslivet bjuds in till samverkan genom lokala brottförebyggande rådet, BRÅ
- Genom ronderingslösningar och lokala samarbete
- Genom trygghetslösningar på landsbygden samt genom att NSG kontinuerligt för en dialog med näringslivet kring trygghet och säkerhet